

לְאַרְעָא, וְאִף עַל גַּב דְּיִטּוּל לֵיהּ לְבַתָּר, לָא הָוָה
 (דף קצ"ב ע"ב) אַצְלַח עוֹבְדָא בִישָׂא דָא. אֲבָל בְּכֻלָּא
 סִיּוּעָא בִישָׂא הָוָה, דְּנִקְיֻט דְּהִבָּא, וּמְמַרִיהּ מִעֵינָא,
 בִישׁ בְּתַר בִישׁ, מָאִי וַיִּצַר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט. דְּשִׂוּי כָל
 דְּהִבָּא בְּכִיסָא חֲדָא, וְאַסְתְּמַר מִעֵינָא. כְּדִין סָלִיק
 כָּלָא לְעוֹבְדָא.

בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ אֲשַׁכְחַנָּא, דְּהָוָה אָמַר חֲכִי, בְּרָא
 יְחִידָאָה יְתִיבֵלְד לְתַהוּא רִישָׂא חוּזָרָא,
 וְכַד יִיתוֹן מִבְּשָׂרָא דְחֲמָרִי, יִטְעִין לֵיהּ, בְּתַהוּא
 דְעֵייל (נ"א דְנִטִיל) מְרַגְלֵן בְּזַנִּין דְּדְּהִבָּא, בְּלָא דַעְתָּא
 דִּילֵיהּ, וְדִיוקְנָא יִצְיִיר בְּצִיּוּרָא בְּחֶרֶט. מָאִי בְּחֶרֶט.
 בְּחֶרֶט אָנוּשׁ. דָּא קְלָמוּסָא דְאָנוּשׁ תִּיבָא, דְאֲטְעִי
 לְבַנֵי נְשָׂא.

וְדָאִי דָּא בְּרִירָא דְמַלְכָּה, דְאָנוּשׁ פִּד אֲטְעִי עֲלֵמָא,
 בְּקְלָמוּסָא הָוָה רָשִׁים רְשִׁימִין, דְּכָל דִּיוקְנִין

לשון הקודש

אומר, בן יחיד יולד לאותו ראש הלבו, וכשיבאו אותם מבשר החמורים, יטעו אותו באותו שיכנים (שיטל) מרגליות בפעמוני זהב ללא דעתו, ודמות תציר בציור בחרט. מה זה בחרט? בחרט אנוש, זהו קולמוס של אנוש הרשע שהטעה בני אדם.

וְדָאִי זְהוּ בְּרוּר הַדְּבָר, שְׂאָנוּשׁ

אלו בשנטל מידיהם היה זורק לארץ, ואף על גב שאחר כך יפל אותו, אז לא היה מצליח המעשה הרע הזה. אבל בכל היה סיוע רע, שלקח זהב וטמנו מהעין, רע אחר רע. מה זה ויצר אתו בחרט? ששם את כל הזהב בכיס אחד ונשמר מהעין, ואז הכל עלה למעשה.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ מְצִאנוּ שֶׁכֵּף הָיָה

וּפְלִחָנִין נִכְרָאִין בְּהֵוְא קְלֻמוֹסָא, (ס"א רְשִׁים רְשִׁימוּ) וְעַל
 דָּא בְּתִיב בְּחֶרֶט, תְּהוּא דְאַשְׁתְּמוּדַע לְמַעְבַּד חָכִי.
 וְדָא הוּא פְרִירוּ דְמַלְתָּ.

וּכְלָא הָוָה, יְהוּדָאי בְּכִיסָא אַרְמִי דְהֶבֵּא, וְכִסִּי לִיה
 מֵעֵינָא, כְּמָה דְאַמְרוּ אֵינּוֹן חֲרָשִׁין, וְחָכִי
 אַעֲטְרִיד בְּזֵינִי דְחֲרָשִׁין אֵלִין. וְדָא הוּא עוֹבְדָא
 דְחֲרָשִׁין אֵלִין, מַלְתָּ דְאַעֲטְרִיד בְּאַתְנַגְלִיא,
 לְאַתְנַגְלָאָה לְבַתָּר, אַעֲטְרִיד טְמִירוּ וְכִסּוּיָא
 בְּקַדְמִיתָא, דִּיתְכִסִּי מֵעֵינָא, וְכַתָּר יַפּוּק אוּמְנָא
 לְאוּמְנוּתִיהָ. וּמַלְתָּ דְאַעֲטְרִיד בְּכִסּוּיָא לְבַתָּר,
 אַעֲטְרִיד בְּאַתְנַגְלִיא בְּקַדְמִיתָא.

הַשְׁתָּא בְּנֵי רְחִימָאִי, רְחִימִין דְנִפְשָׁאִי, מָה אַעֲבִיד,
 וְדָאי אַעֲטְרִיכְנָא לְגַלְתָּא, אַעֲצִיתוּ וְאַטְמִירוּ
 מַלְיָן. בְּסֵטֶר קַדְשָׁה תְּהוּא, אֱלֹהִים דְקִשׁוּט, מְלֶךְ

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

הַלְלוּ. וְהוּוּ מַעֲשִׂיהֶם שֶׁל הַכְּשָׁפִים הַלְלוּ
 – דְּכַר שְׁצַרִּיד בְּגִלּוּי לְגִלּוֹת אַחַר כֶּךָ,
 צַרִּיד הַסְתַּרְהָ וְכִסּוּי בְּרֵאשׁוּנָה,
 שְׂיִתְכַסֶּה מִן הָעֵינַן, וְאַחַר כֶּךָ יֵצֵא הָאִמָּן
 לְאִמְנוֹתוֹ. וְדְכַר שְׁצַרִּיד אַחַר כֶּךָ כִּסּוּי,
 צַרִּיד בְּרֵאשׁוּנָה בְּגִלּוּי.

עֲכָשׁוּ, בְּנֵי אֱהוּבִי, אֱהוּבִי נִפְשִׁי, מָה
 אַעֲשֶׂה? וְדָאי שְׁצַרִּיד לְגִלּוֹת. הַקְשִׁיבוּ

בְּשֶׁהִטְעָה אֶת הָעוֹלָם, בְּקוֹלְמוֹס הָיָה
 רוּשָׁם רְשׁוּמִים שֶׁל כָּל הַדְּמִיּוֹת וְעִבּוּדוֹת
 זְרוֹת בְּאוֹתוֹ קוֹלְמוֹס (רֶשֶׁם רְשׁוּם), וְלִבָּן
 כְּתוּב בְּחֶרֶט, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע לַעֲשׂוֹת כֶּךָ.
 וְהוּוּ בְרוּר הַדְּבַר.

וְחַבַּל הָיָה, שְׁוּדָאי בְּכִיס הַשְּׁלִיד הַזֶּהב
 וְכַסֶּה אוֹתוֹ מִן הָעֵינַן, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ אוֹתָם
 מְכַשְׁפִּים, וְכֶךָ צַרִּיד בְּמֵינֵי הַכְּשָׁפִים

עַל עֲלֻמָּא, בְּתַלְתָּ (מִלִּין) עֲלָמִין (אֲלִין) אֶתְתַּקַּף.
 בְּבְרִיאָה. בִּיצִירָה. בַּעֲשִׂיָה. וְהָא אֲתָמֵר, רָזָא דְכָל
 חָדָא וְחָדָא הָבָא. לְקַבֵּל בְּרִיאָה, וַיִּקַּח מִיָּדָם, מִלָּה
 דְלֹא הָוָה בֵּיהּ עַד פְּעֵן כְּלוּם. לְקַבֵּל יִצִירָה, וַיִּצַר
 אוֹתוֹ בְּחַרְטָ. לְקַבֵּל עֲשִׂיָה, וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגָל מִסְכָּה. מֵאֵן
 חָמָא חֲרָשִׁין בְּכָל עֲלֻמָּא כְּאֲלִין.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימֵר, וְכִי לֹא כְּתִיב וְאֲשְׁלִיכְהוּ
 בְּאֵשׁ, וְלֹא יִתִּיר, וְכִדִּין וַיֵּצֵא הָעֲגָל הַזֶּה.
 וְהַשְׁתָּא אֵת אֲמַרְתָּ וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגָל מִסְכָּה אֲלֵא חָם
 וְשָׁלוֹם דְּאַהֲרֹן עֶבֶד, וְקָרָא אוֹכַח דְּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת
 הָעֲגָל אֲשֶׁר עָשׂוּ. אֲבָל מִפֶּה דְּכְתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם,
 וְכְתִיב וַיִּצַר אוֹתוֹ. מִחִילָא דְתַרִּין אֲלִין, אֶתְעַבִּיד
 כְּלָא. כְּבִיכּוּל הוּא עֶבֶד לֵיהּ, דְּאֵי תַרִּין אֲלִין לֹא
 הוּו, לֹא אֶתְעַבִּיד וְלֹא נָפַק לְאוּמָנוּתָא. אֲבָל מֵאֵן

לשון הקודש

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לּוֹמֵר, וְכִי לֹא כְּתוּב
 וְאֲשְׁלִיכְהוּ בְּאֵשׁ, וְלֹא יוֹתֵר, וְאֵז וַיֵּצֵא
 הָעֲגָל הַזֶּה, וְעֲכָשׁוּ אֶתְהּ אוֹמֵר וַיַּעֲשֶׂהוּ
 עֲגָל מִסְכָּה? אֲלֵא חָם וְשָׁלוֹם שְׂאֲהֲרֹן
 עָשָׂה, וְהַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שְׂכַתוּב וַיִּקַּח אֶת
 הָעֲגָל אֲשֶׁר עָשׂוּ. אֲבָל מִפֶּה שְׂכַתוּב
 וַיִּקַּח מִיָּדָם וְכְתוּב וַיִּצַר אוֹתוֹ, מִכֶּה שְׁנֵי
 אֵלֶּה נַעֲשָׂה הַכֹּל. כְּבִיכּוּל הוּא עָשָׂה
 אוֹתוֹ. שְׂאֵם שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא הָיוּ, לֹא הָיָה

וְהַסְתִּירוּ הַדְּבָרִים. בְּצַד הַקְּדוּשָׁה הַהוּא,
 אֵלֶּהִים אֲמַת, מְלַךְ עַל הָעוֹלָם, בְּשִׁלְשָׁה
 (דְּבָרִים) עוֹלָמוֹת (אֵל) הַתְּחִיָּק - בְּבְרִיאָה,
 בִּיצִירָה, בַּעֲשִׂיָה. וְהָרִי נֹאמֵר הַסּוּד שֶׁל
 כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּאֵן. כְּנֻגַד בְּרִיאָה -
 וַיִּקַּח מִיָּדָם, דְּבַר שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ עַד עֲכָשׁוּ
 כְּלוּם. כְּנֻגַד יִצִירָה - וַיִּצַר אוֹתוֹ בְּחַרְטָ.
 כְּנֻגַד עֲשִׂיָה - וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגָל מִסְכָּה. מִי
 רָאָה כְּכַשְׂפִּים הָאֵלֶּה בְּכָל הָעוֹלָם?

גֵּרָם דְּאֶתְעָבִיד. אֵינֹן תִּרְיִן. (כְּבִיכּוֹל וַיַּעֲשֶׂהוּ אִיהוּ וְדָאֵי עֲשָׂהוּ)
 בְּעוֹד דְּאִיהוּ לָקַח מִיָּדָם, אֵינְהוּ הָוּ עֲבָדֵי
 חֲרָשֵׁיהוּ, וּמְלַחְשֵׁי בְּפוּמֵיהוּ, וּמְשָׁכֵי רוּחָא לְתַתָּא,
 מִן סְטָרָא אַחֲרָא.

וּמְשָׁכֵי תִרְיִן רוּחִין פְּתָדָא, חַד מִן דְּכָר, וְחַד מִן
 נּוֹקְבָא. דְּכָר אֶתְלַבֵּשׁ בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר.
 נּוֹקְבָא בְּדִיוֹקְנָא דְחַמּוּר, תִּרְוּוּיֵיהוּ הָוּ כְּלִילָן פְּתָדָא.
 אֲמַאי תִרְיִן אֵלִין. אֶלָּא שׁוּר הָא אֶתְמַר. חַמּוּר
 אֲמַאי. בְּגִין דְּחֲרָשִׁין אֵלִין דְּמַצְרָאֵי, כְּתִיב בְּהוּ,
 (יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוּרִים בָּשָׂרָם.

וְעַל דָּא, כָּל אֵינֹן דִּישְׂרָאֵל דְּמִיתוּ, אֶתְחַבְּרוּ
 בְּהַדְרֵיהוּ בְּלַבְהוֹן. וּבְגִין דְּהוּ תִרְיִן דִּיוֹקְנִין,
 כְּתִיב אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתִיב זֶה, אֶלָּא
 אֵלֶּה, תִרְיִן הָוּ פְּתָדָא, אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.
 הֶעֱלוּךָ וְלֹא הֶעֱלָךְ כְּתִיב.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

נַעֲשֶׂה וְלֹא יוֹצֵא לְאִמְנוֹת. אֲבָל מִי גֵרָם
 שְׁנַעֲשֶׂה? שְׁנֵי אֵלֶּה. (כְּבִיכּוֹל וַיַּעֲשֶׂהוּ, הוּא וְדָאֵי
 עֲשָׂהוּ) בְּעוֹד שֶׁהוּא לּוֹקַח מִיָּדָם, הֵם עֲשׂוּ
 כְּשִׁפְיָהֶם וְלוֹחֲשִׁים בְּפִיָּהֶם, וּמוֹשָׁכִים
 רוּחַ לְמַטָּה מֵהַצֵּד הָאֲחֵר.

וּמְשָׁכֵי שְׁתֵּי רוּחוֹת כְּאֲחַת, אֶחָת
 מֵהַזְכָּר וְאֶחָת מֵהַנְּקֵבָה. שְׁכִשְׁמַתְלַבֵּשׁ
 הַזְכָּר בְּדַמּוֹת הַשׁוּר, הַנְּקֵבָה בְּדַמּוֹת

אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוּרִים בָּשָׂרָם.
 וְלִכְּן כָּל אֵלוּ מִיִּשְׂרָאֵל שְׁמַתּוֹ הִתְחַבְּרוּ
 עִמָּהֶם בְּלָבָם. וּמִשׁוּם שֶׁהֵיוּ שְׁתֵּי דְמִיּוֹת,
 כְּתוּב אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתוּב

וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיֹּאמְרוּ. (שמות לב) וַיֹּאמֶר לֹא
 כְּתִיב, אֵלֹא וַיֹּאמְרוּ, דְּאַהֲרֹן לֹא אָמַר
 מְדִי. תַּגִּינוּן, מֵאֵה וְעֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ קִנְטָרִין הָיוּ בֵּיהּ.
 הַיּוֹד כְּתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, וְכִי בִיָּדָם הָיוּ כָּל אֱלִין
 קִנְטָרִין. אֵלֹא מִכְּלָלָא דְּאֵינוֹן קִנְטָרִין נִטְלוּ מִלִּי
 יְדִייהוּ. וְהָהוּא זְעִיר, אֶסְתַּלַּק עַל כָּלָא, כְּאִילוּ הָוָה
 כָּלָא בִּידֵיהוּ.

תָּא חָזִי, מָה כְּתִיב וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.
 אִי חֲסִידָא קַדִּישָׁא, כְּמָה רְעוּתָךְ הָוָה לְטָב,
 וְלֹא יִדְעַת לְאַסְתַּמְרָא. פִּינוֹן דְּאַרְמֵי לִיה בְּנוֹרָא,
 אֶתְתַּקַּף חִילָא דְּסִטְרָא אַחְרָא תַּמָּן בְּנוֹרָא, וְנִפְק (דף
 קצ"ג ע"א) דִּיּוֹקְנָא דְּשׁוּר, כְּמָה דְּאַתְמַר בְּתָרִין מְשִׁיכִין
 דְּסִטְרָא אַחְרָא. מִיָּד וַיֵּרָא אַהֲרֹן. מַהוּ וַיֵּרָא אַהֲרֹן.
 חָמָא דְּסִטְרָא אַחְרָא אֶתְתַּקַּף, מִיָּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ

לשון הקודש

יְדִיהֶם, וְאוֹתוֹ מְעַט הִתְעַלָּה עַל הַכֹּל
 כְּאִילוּ הַכֹּל הָיָה בִּידֵיהֶם.

בַּא וְרָאָה מַה כְּתוּב, וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיִּבֶן
 מִזְבֵּחַ לְפָנָיו. אִי חֲסִיד קְדוּשָׁה, כְּמָה
 רְצוֹנָךְ הָיָה לְטוֹב וְלֹא יִדְעַת לְהַשְׁמַר.
 פִּינוֹן שְׂזַרְקוּ לְאֵשׁ, הִתְחַזַּק כְּמֵה הַצַּד
 הָאַחַר שֵׁם כְּאֵשׁ, וַיַּעֲזֵה דְמוֹת שׁוּר, כְּמוֹ
 שְׂנַאֲמַר בְּשִׁתֵּי הַמְּשִׁכּוֹת שֶׁל הַצַּד
 הָאַחַר. מִיָּד – וַיֵּרָא אַהֲרֹן. מַה זֶה וַיֵּרָא

זֶה, אֵלֹא אֵלֹה. שְׁנַיִם הָיוּ כְּאַחַד. אֲשֶׁר
 הִעְלוּךְ מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם, הִעְלוּךְ וְלֹא כְּתוּב
 הִעְלָךְ.

וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסֶּכֶה וַיֹּאמְרוּ. לֹא כְּתוּב
 וַיֹּאמֶר, אֵלֹא וַיֹּאמְרוּ, שְׂאַהֲרֹן לֹא אָמַר
 דְּבַר. שְׁנַיִנוֹן, מֵאֵה וְעֲשָׂרִים וְחֲמִשׁ
 קִנְטָרִים הָיוּ בּוֹ. אִיךְ כְּתוּב וַיִּקַּח מִיָּדָם?
 וְכִי בִיָּדָם הָיוּ כָּל הַקִּנְטָרִים הַלְלוּ? אֵלֹא
 מִכְּלָל שֶׁל אוֹתָם קִנְטָרִים לְקַח מִלֹּא

לְפָנָיו, דְּאֵלְמָלָא דְאַקְדִּים וּבְנָה מְזֻבַּח דָּא, עָלְמָא
אֶתְהַדָּר לְחַרְבָּנָא.

לְלִסְטִים דְּהָוָה נָפִיק לְקַפְחָא וּלְקַטְלָא בְּנֵי נָשָׂא,
חָמָא לְגִיזְנָא דְמַלְכָּא, דְּהָהוּא לְסֻטִים
נָפִיק בְּחִילָא תַקוּף מָה עֵבֵד תְּהוּא לְגִיזְנָא, אֲשֶׁתִּדְּל
בְּהַדְרֵי מַלְכָּא לְנַפְקָא בְּאַרְחָא. וּמְשִׁיךְ לִיה תְּהוּא
לְגִיזְנָא בְּתֵהוּא אֲרַחָא, עַד דְּאָזִיל תְּהוּא לְסֻטִים
בְּתֵהוּא אֲרַחָא, חָמָא דִּיּוֹקְנָא דְמַלְכָּא קָאִים קָמִיָּה,
פִּינּוּ דְחָמָא לִיה לְמַלְכָּא דְהָוָה אָזִיל קָמִיָּה בְּאַרְחָא,
מִיַּד נִרְתַּע וְאַהֲדָר לְאַחֲוָרָא.

כִּף וִירָא אַהֲרֹן דְסִטְר אַחְרָא אַתְקַרְף, אַחֲד
בְּאַסְנוּתָא, וְאַתְקַרְף בְּסִטְר קְדוּשָׁה וְשׂוּי לִיה
קָמִיָּה. פִּינּוּ דְחָמָא סִטְרָא בִישָׂא דִּיּוֹקְנָא דְמַלְכָּא
דְקָאִים קָמִיָּה, מִיַּד אַהֲדָר לְאַחֲוָרָא, וְאַתְחַלֵּשׁ

לשון הקודש

אותו הלגיון לאותה הדרה. בפשעונו
הלסטים הולך באותה הדרה, ראה
דמות המלך עומדת לפניו. פינן שראה
את המלך שהיה הולך לפניו בדרה,
מייד נרתע ותור לאחור.

כף וירא אהרן שהצד האחר מתגבר,
אחו ברפואה והחזיק בצד הקדשה ושם
אותו לפניו. פינן שראה הצד הרע את

אהרן? ראה שהצד האחר התחזק. מייד
– ויבן מזבחת לפניו. שאלמלא הקדים
ובנה המזבחת הזו, העולם היה חזר
לחרבנו.

ללסטים שהיה יוצא לאבד ולהרג בני
אדם, ראה לגיון המלך שאותו הלסטים
יוצא בכח חזק, מה עשה אותו לגיון?
שדל את המלך לצאת לדרה, ומשך

תִּקְפִּיָּה וְחִילִיָּה, דְּהָא אֶתְתַּקְפָּה, (מִדְּוִיבֵן מוּזְבַּח לְפָנָיו) וּמִזְבַּח
דָּא אֶתְנַבֵּר, וְאֶתְחַלֵּשׁ סִטְרָא אֶתְרָא.

תָּא חָזִי מַה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיִּקְרָא אֶהְרֹן וַיֹּאמֶר חַג
לִי לְיַי מִחֵר. חַג לִי, וְלֹא לְעַגְל. וְלִסְטֵר קִדְשָׁה
עֲבַד, וְלִסְטֵר קִדְשָׁה קָרָא וְאָמַר. וְדָא אִסְנוּתָא
אֶקְדִּים, דְּאֶלְמָלָא דְעֲבַד דָּא, לֹא קָאִים עֲלֵמָא עַל
קִיּוּמִיהָ, וְעַם כָּל דָּא, לֹא שְׂכִיךְ רוּגְזִיָּה מֵאֶהְרֹן, אִף
עַל גַּב דְּלֹא אֶתְכַוֵּן לְבִישׁ.

אָמַר לִיָּה קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֶהְרֹן, תִּרְיִן תִּרְשִׁין
אֵלִין מִשְׂכְּנוֹ לָךְ לְמַה דְּבָעִי. תִּיַיךְ, תִּרְיִן בְּנִיךְ
יִפְלוּן, וְעַל חוּבָא דָּא יִתְפַּסְקוּן (ס"א וּבְחֻבָּא דָּא יִתְפַּסְקוּן)
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ט) וּבְאֶהְרֹן הִתְאַנַּף יְיָ מְאֹד
לְהַשְׁמִידוֹ. מָאִי לְהַשְׁמִידוֹ. אֵלִין בְּנָוִי, כְּמַה דְּאֶתְ
אָמַר (עֲמוֹס ב) וְאַשְׁמִיד פְּרִיּוֹ מִמֶּעַל, דְּפָרִי דְּבַר נֶשׁ
בְּנָוִי אֵינוּן.

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

עֲשֵׂה אֶת זֶה, לֹא עֲמַד הָעוֹלָם עַל מְקוֹמוֹ,
וְעַם כָּל זֶה לֹא שְׂכִיךְ רִגְזוֹ מֵאֶהְרֹן, אִף עַל
גַּב שְׂלֵא הִתְכַּוֵּן לְרַע.

אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶהְרֹן, שְׁנֵי
הַמְכַשְּׁפִים הִלְלוּ מִשְׂכְּנוֹ אוֹתָךְ לְמַה
שְׂרַעְנוּ, תִּיַיךְ שְׂשֻׁנֵי בְּנִיךְ יִפְלוּ, וְעַל
הַחֲטָא הַזֶּה יָמוּתוּ (וּבְחֻטָּא הַזֶּה חָס יִתְפַּסְטוּ). זָהוּ
שְׂכַתוּב (דְּבָרִים ט) וּבְאֶהְרֹן הִתְאַנַּף ה' מְאֹד

דִּיּוֹקֵן הַמֶּלֶךְ שְׁעוּמַד לְפָנָיו, מִיַּד חֵר
לְאֶחָזֵר וְנַחֲלֵשׁ כַּחוֹ וְחִילוֹ, שְׂהַרֵי הִתְחַזַּק,
(מִיַּד וַיְכַן מוּזְבַּח לְפָנָיו) וְהַמְזַבַּח הַזֶּה הִתְנַבֵּר,
וְנַחֲלֵשׁ הַצַּד הָאֶחָר.

כֹּא וּרְאָה מַה בְּתוּב, וַיִּקְרָא אֶהְרֹן
וַיֹּאמֶר חַג לְה' מִחֵר. חַג לְה', וְלֹא לְעַגְל.
וְלִצַּד הַקִּדְשָׁה עֲשֵׂה, וְלִצַּד הַקִּדְשָׁה קָרָא
וְאָמַר. וְזוֹ הָרְפוּאָה שְׁהַקְדִּים, שְׂאֶלְמָלָא

תָּא חַזִּי, אַהֲרֹן שְׂוִי לִיָּה לְהֵהוּא מִזְבַּח לְפָנָיו,
וְעֵגְלָא תָב לְאַחֲזָרָא. בְּנוֹי שְׂוִי לְסֵטֶר אַחֲרָא
לְפָנָיו, וְסֵטֶר קְדָשָׁה אַהֲדָר לְאַחֲזָרָא, דְּכְתִיב, (ויקרא י')
וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי יְיָ, לְפָנַי יְיָ שְׂוִי. אֶתְפָּסוּ בְחֻבָּה דָּא.
אַהֲרֹן חָשַׁב, דְּבִין כֶּךָ יִיְתִי מִשָּׁה, וְעַל דָּא הֵהוּא
מִזְבַּח לָא סְתִיר לִיָּה מִשָּׁה, דְּאִילוּ הָוָה
כְּמָה דְחֻשְׁבִּין בְּנֵי נָשָׂא, מְלָה קְדָמָאָה דְאַבְעִי
לְמִשָּׁה, לְנִתְצָא לְהֵהוּא מִזְבַּח אֶצְטְרִיד, כְּמָה דְנִבִי
עֲדוּ עַל מִזְבַּח דְּבֵית אֵל, וְנִבּוּאֲתִיהָ עַל הֵהוּא מִזְבַּח
הָוָה. אֲבָל הָכָא מְלָה אַחֲרָא הָוָה כְּמָה דְאַתְמַר.
וְכְתִיב, וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְלֹא כְתִיב וַיִּנְתֵּן
אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

תָּא חַזִּי וַיִּקְרָא אַהֲרֹן. אַכְרִיז אִיהוּ בְקָלָא וַאֲמַר.
כְּתִיב הָכָא וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, וְכְתִיב בְּיוֹנָה (יונה ג)

לשון הקודש

הָיָה כְּמוֹ שְׁחֹשְׁבִים בְּנֵי אָדָם, הַדְּבָר
 הָרֵאשׁוֹן שֶׁהַצְּטֻרָה מִשָּׁה – לְנִתֵּן אֶת
 אוֹתוֹ מִזְבַּח הָיָה צְרִיד, כְּמוֹ שֶׁהַתְּנַבֵּא
 הַנִּבְיָא עֲדוּ עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית אֵל,
 וְנִבּוּאֲתוֹ עַל אוֹתוֹ מִזְבַּח הָיָה. אֲבָל
 כָּאן הָיָה דְבָר אַחַר כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.
 וְכְתוּב וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ, וְלֹא
 כְּתוּב וַיִּנְתֵּן אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

כָּא וַרְאָה, וַיִּקְרָא אַהֲרֹן – הוּא הַכְּרִיז
בְּקוֹל וַאֲמַר. כְּתוּב כָּאן וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר,

לְהַשְׁמִידוּ. מַה זֶה לְהַשְׁמִידוּ? אֵלּוּ בְּנֵי
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ב) וְאֲשִׁמִּיד פְּרִיז מִמַּעַל,
 שְׁפָרְיוֹ שֶׁל אָדָם אֵלּוּ הֵם בְּנֵי.

כָּא וַרְאָה, אַהֲרֹן שָׁם אֶת אוֹתוֹ מִזְבַּח
לְפָנָיו, וְהָעֵגֶל שָׁב לְאַחֲזָרָיו. בְּנֵי שְׂמוֹ
אֶת הַצֵּד הָאֲחֵר לְפָנָיו, וְצֵד הַקְּדָשָׁה תוֹר
לְאַחֲזָר, שְׁכֵתוּב (ויקרא י) וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי ה'.
לְפָנַי ה' שְׂמוֹ. נִתְפָּסוּ בַחֲטָא הָוָה.

אַהֲרֹן חָשַׁב, שְׁבִינְתִים יִבֵּא מִשָּׁה, וְלִכְּן
אֶת אוֹתוֹ מִזְבַּח לָא הָרַס מִשָּׁה, שְׂאֵלוֹ

וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, מָה לְהִלָּךְ כָּרִיז לְדִינָא, אוֹף הָכָא
 כָּרִיז לְדִינָא. חַג לֵיז' מָחָר, נָפִי נְבוּאָה בְּתַהוּא רוּחַ
 דְּמוֹזְבַת, דְּזַמִּין דִּינָא לְשָׂרִיא עֲלֵיהוּ. חַג לֵיז',
 לְמַעַבְד בְּכוּ דִינָא.

וּתְלַת דִּינֵין הָווּ, חַד, וַיְנוּף יי' אֶת הָעָם. וְחַד,
 בְּבִנֵי לֵוִי. וְחַד, דְּאַשְׁקֵי לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְהֵינּוּ חַג דְּבִנֵי לֵוִי. לֵיז', דְּוַיְנוּף יי'. מָחָר, דְּאַשְׁקֵי
 לֶזֶן מֹשֶׁה. וּבֵיתוּ בְּתַהוּא לִילֵיא, וּלְמָחָר אֲשַׁתְּכַחוּ
 נְפִיחִין וּמַתִּין. וְאַיְנוּן מִיּוֹן הָווּ מְכַשְׁפֵּשִׁין בְּמַעֲיָהוֹן
 כָּל לִילֵיא, וּבְצַפְרָא אֲשַׁתְּכַחוּ מַתִּין, וְעַל דָּא חַג
 לֵיז' מָחָר. וְכָל אֲסוּתָא דְעָבַד אַחֲרֵן, בְּגִין דְּכְתִיב
 וַיִּבֶן מוֹזְבַת לְפָנָיו.

תָּא חַזִי, (הַהוּא מוֹזְבַת דְּקְדוּשָׁה תְּנִיחַ) דְּכְתִיב וַיִּרְא אֶת הָעַגְל
 וּמַחֲלוֹת, וְאֵלוּ מוֹזְבַת לֹא כְתִיב. דְּהָא אַחֲרֵן

לשון הקודש

לה' - שונוגף ה'. מָחָר - שְׁהַשְׁקָה אוֹתָם
 מִשָּׁה. וְלָנוּ בְּאוֹתוֹ לִילָה, וְלְמָחָר נְמַצְאוּ
 נְפוּחִים וּמַתִּים. וְאוֹתָם הַמִּים הָיוּ
 מְכַשְׁפֵּשִׁים בְּמַעֲיָהֶם כָּל הַלִּילָה, וּבְכַקְר
 נְמַצְאוּ מַתִּים, וְלָכֵן חַג לַה' מָחָר. וְכָל
 הַרְפוּאָה שְׁעֵשָׂה אַחֲרָן, מִשּׁוּם שְׁכַתוּב
 וַיִּבֶן מוֹזְבַת לְפָנָיו.

בא וְרֵאָה, (אוֹתוֹ מוֹזְבַת שֶׁל קְדוּשָׁה תְּנִיחַ) שְׁכַתוּב

וּכְתוּב בְּיִנְיָה וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר. מָה שָׁם
 הַכָּרִיז לְדִין, אַף כָּאֵן הַכָּרִיז לְדִין. חַג לַה'
 מָחָר, נְבִיא נְבוּאָה בְּאוֹתָהּ רוּחַ שֶׁל
 מוֹזְבַת, שְׁעַתִּיד הַדִּין לְשָׁרוֹת עֲלֵיהֶם. חַג
 לַה', לַעֲשׂוֹת בְּכֶם דִּין.

וּשְׁלֹשָׁה דִינִים הָיוּ: אַחַד, וַיְנַף ה' אֶת
 הָעָם. וְאַחַד בְּבִנֵי לֵוִי. וְאַחַד שְׁהַשְׁקָה
 אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ חַג שֶׁל בְּנֵי לֵוִי.

מִנְדַע הָזֶה יָדַע, דְּכַתִּיב, (שמות כב) זִכַּח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם
בְּלַתִּי לִי לְבַדּוֹ, וְדַאי אֲשֶׁתִּזְיֵב אֶהְרֵן בְּעִיטָא טָבָא
דְּדַבֵּר לְנַפְשִׁיהּ, וְכֹלָא בְרַעוּתָא שְׁלִים טָב, דְּלֹא
אֲתַכְּוִין לְבִישׁ.

אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא וְדַאי הָכִי הוּא,
וְיִשְׂרָאֵל לֹא הוּוּ. אֲבָל יִרְבְּעָם דְּעָבַד עֲגָלִין,
הָא יִשְׂרָאֵל הוּוּ, וְעָגַל עָבְדוּ. אֲמַר לִיה וְדַאי,
וְאִיקְמוּתָ, אֲבָל יִרְבְּעָם חָטָא וְהַחֲטִיא, וְלֹא כִמָּה
דְּאָמְרוּ. דְּוְדַאי חוֹבָא בִישָׂא עָבַד וּבַמְלָכוֹת חָטָא.

אֲמַר יִרְבְּעָם, וְדַאי יִדְעָנָא דְהָא סֶטְר קְדוּשָׁה לֹא
שְׂרִיא, אֲלֵא בְּלָבָא דְכָל עֲלָמָא, וְדַאי
ירוּשָׁלַם. אָנָּא לֹא יְכִילָנָא לְאַמְשַׁכָּא לְהַהוּא סֶטְר
הָבָא, מָה אַעֲפִיד. מִיִּד (מלכים א יב) וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ
וְגו'. נָטַל עִיטָא בִישָׂא, אֲמַר הָא (דף קצ"ג ע"ב) סֶטְרָא

לשון הקודש

עֲשׂוּ. אֲמַר לוֹ, וְדַאי, וּפְרֻשׁוּהּ, אֲבָל
יִרְבְּעָם חָטָא וְהַחֲטִיא, וְלֹא כְמוֹ שְׂאָמְרוּ.
שׁוּדַאי חָטָא רַע עָשָׂה, וּבַמְלָכוֹת חָטָא.
אֲמַר יִרְבְּעָם, הֲרִי וְדַאי שְׂהַרִי עַד
הַקְדָּשָׁה לֹא שׁוּרָה אֲלֵא רַק בְּלָב כָּל
הָעוֹלָם, וְזוֹ יְרוּשָׁלַם. אָנִי לֹא יְכוּל לְמַשְׁךְ
אֵת אוֹתוֹ הַצֵּד לְכַאן, מָה אַעֲשֶׂה? מִיִּד
— (מלכים א יב) וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וְגו'. נָטַל
עֲצָה רַעָה. אֲמַר, הֲרִי הַצֵּד הָאֲחֵר

וַיֵּרָא אֵת הָעָגַל וּמַחֲלַת, וְאֵלוֹ מִזְבַּח לֹא
כְּתוּב. שְׂהַרִי אֶהְרֵן יְדִיעָה הָזֶה יוֹדַע
שְׂכַתוּב (שמות כב) זִכַּח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם
בְּלַתִּי לֵה לְבַדּוֹ, וְדַאי נִצַּל אֶהְרֵן בְּעִטָּה
טוֹבָה שְׁהַנְהִיג לְנַפְשׁוֹ, וְהַכֵּל בְּרַצוֹן שְׁלֵם
טוֹב, שְׁלֵא הִתְכַּוֵּן לְרַע.

אֲמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, וְדַאי כִּד
הוּא, וְיִשְׂרָאֵל לֹא הִיּוּ. אֲבָל יִרְבְּעָם
שְׂעֵשָׂה עֲגָלִים, הֲרִי יִשְׂרָאֵל הִיּוּ, וְעָגַל

אַחֲרָא, דְּאַתְמַשְׁכָּא מִיַּד לְכָל מְקוּם, וְכָל שְׂפִין
בְּאַרְעָא דָּא, דְּתִיאֻבְתִּיהּ לְאַשְׁרָאָה בְּגִוְיָהּ, אֲכָל לָא
יִכְלָא לְאַתְלַבְּשָׂא אֵלָא בְּדִיּוּקְנָא דְשׁוּר.

תִּרְיִן עֲגָלִים אֲמַאי. אֵלָא אָמַר יִרְבְּעָם, (ס"א בְּמַצְרַיִם
וּבְמִדְבָּרָא) בְּמִדְבָּרָא הוּוּ אֵינוֹן חֲרָשִׁין, דְּכִתְיִב,
(יחזקאל כג) בְּשַׁר חֲמוּזִים בְּשָׂרָם. (ס"א לֹא אֵינוֹן מַצְרַיִם אֵלָא)
הָכָא, אֵינוֹן תִּרְיִן רוּחִין בִּישִׁין, יתְלַבְּשׁוּ כְּדָקָא חֲזִי
לוֹן, דְּכִר וְנוֹקְפָא אֵינוֹן. דְּכִר הוּוּ בְּבֵית אֵל,
וְנוֹקְפָא הוּוּ בְּדִן. וּמְגוּ דְּכִתְיִב, (משלי ה) נִפְתַּת תַּטְּפֹנָה
שִׁפְתֵי זָרָה, אֲתַמְשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אֲבִתְרָה יִתִּיר, דְּכִתְיִב
וַיִּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דִּן. וּבְגִין כִּד תִּרְיִן
עֲגָלִין הוּוּ. וּמַשִּׁיךְ לוֹן יִרְבְּעָם בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, וְהוּוּ
חֻבָּא עָלֶיהָ וְעַל יִשְׂרָאֵל, וּמִנֵּע בְּרַכָּאן מִן עֲלֻמָּא.
וְעָלֶיהָ כִּתְיִב (משלי כח) גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְגו'.

לשון הקודש

שְׁהַרֵי הַזֶּכֶר הָיָה בְּבֵית אֵל, וְהִנְקֵבָה
הָיְתָה בְּדִן. וּמִתּוֹךְ שִׁכְתוּב נִפְתַּת תַּטְּפֹנָה
שִׁפְתֵי זָרָה, גִּמְשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵיו יוֹתֵר,
שִׁכְתוּב וַיִּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דִּן.
וּמִשּׁוּם כִּד הָיוּ שְׁנֵי עֲגָלִים, וּמַשִּׁךְ אוֹתָם
יִרְבְּעָם לְאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה, וְהָיָה חֲטָא עָלָיו
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּמִנֵּע בְּרַכּוֹת מִן הָעוֹלָם,
וְעָלָיו כִּתְיִב (משלי כח) גּוֹזֵל אֲבִיו וְאִמּוֹ וְגו'.

שְׁנַמְשֵׁךְ מִיַּד לְכָל מְקוּם, וְכָל שְׂפִין בְּאַרְצֵי
הַזֶּה, שִׁתְּשׁוּקְתוֹ לְשָׂרוֹת בְּתוֹכָהּ, אֲכָל לֹא
יְכוּל לְהִתְלַבֵּשׂ אֵלָא רַק בְּדַמּוֹת שָׁל
שׁוּר.

שְׁנֵי עֲגָלִים לְמָה? אֵלָא אָמַר יִרְבְּעָם,
(בְּמַצְרַיִם וּבְמִדְבָּר) בְּמִדְבָּר הָיוּ אוֹתָם מְכַשְׁפִּים,
שִׁכְתוּב (יחזקאל כג) בְּשַׁר חֲמוּזִים בְּשָׂרָם.
(לֹא אוֹתָם מַצְרַיִם, אֵלָא) כָּאֵן אוֹתָן שִׁתֵּי רוּחֹת
רַעוֹת יתְלַבְּשׁוּ בְּרָאוּי, זָכַר וְנִקְבָה הֵם.

וְעַל דָּא הוּוּ עֲנָלִין, דְּהָא לְבוּשָׁא קְדָמָא
 דְּמִתְלַבֵּשׁ סְטָרָא אַחְרָא שׁוּר אִיהוּ, כְּמָה
 דְּאִתְמַר. וְאִי תִימָא אִמְאִי אִיהוּ עֲנָל וְלֹא שׁוּר.
 אֲלָא וְדָאי כּוּךְ אִתְחַזִּי, וְכֵן בְּכַל סְטָרִין, שִׁירוּתָא
 דְּלְבוּשָׁא זֹוטָא אִיהוּ, וְהָא אוּקְיָמְנָא.

וְעַל דָּא בְּנֵי רְחִימָאִי, פִּינּוּן דְּאֱלֹהִים בְּעוּ, וּבְסֵטֶר
 דְּאֱלֹהִים אִתְבְּנִי עוּבְדָא, אֱלֹהִים קְדִישָׁא,
 אִימָא, הַאֲחִידַת תְּדִיר בְּדְרוּעָא דְּמִלְכָא, וּסְלִיקַת
 רְצוּעָה, לָא הוּוּת תַּפְּן, וְאַצְטְרִיךְ לִיהּ לְמִשְׁחָה לְמַחְזִי
 תַּפְּן בְּאַתְרָהָא, פִּינּוּן דְּאִנְקִיד לִיהּ קְדָשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, אֲסַתְפַּל.

תִּלְתַּת זְמַנִּין אֲנְקִיד לִיהּ, אִי מִשְׁחָה רַעֲיָא מְחִימְנָא,
 כְּמָה חִילְךָ תַּקִּיף, כְּמָה גְבוּרְתְּךָ רַב, תִּלְתַּת
 זְמַנִּין אֲנְקִיד לִיהּ, דְּכִתִּיב וְעַתָּה חֲנִיחָה לִי הָא חַד.

לשון הקודש

הָאֱלֹהִים הַקְּדוּשׁ, הָאֵם, שְׁאוֹחֹת תְּמִיד
 בְּרוּעַ הַסְּלֶךְ וּמַעֲלָה אֶת הַרְצוּעָה, לֹא
 הִיָּתָה שֵׁם, וְהַצְטְרַךְ מִשְׁחָה לְהִיּוֹת שֵׁם
 בְּמִקּוּמָה. פִּינּוּן שְׂרַמְזוּ לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא, הַסְתְּפַל.

שְׁלֹשׁ פְּעָמִים רְמַזוּ לוֹ, אִי מִשְׁחָה הַרוּעָה
 הַנִּצְאָמָן, כְּמָה חֹזֵק כְּחָד, כְּמָה גְבוּרְתְּךָ
 גְּדוּלָה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים רְמַזוּ לוֹ, שְׁכַתּוּב

וְעַל כֵּן הָיוּ הָעֲנָלִים, שְׁחָרֵי הַלְבוּשׁ
 הָרֵאשׁוֹן שְׁמִתְלַבֵּשׁ הַצַּד הָאַחֵר הוּא
 שׁוּר, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר. וְאִם תֵּאמַר, לְמָה
 הוּא עֲנָל וְלֹא שׁוּר? אֲלָא וְדָאי כּוּךְ רְאוּי,
 וְכֵן בְּכַל הַצְּדָדִים, רֵאשִׁית הַלְבוּשׁ הוּא
 קָטָן, וְחָרֵי בְּאַרְגוֹ.

וְלִבְנוֹ, בְּנֵי אֱהוּבֵי, פִּינּוּן שְׂרַעְזוּ אֱלֹהִים,
 וּבְצַד שֵׁל אֱלֹהִים גְּבֻנָה הַמַּעֲשָׂה,

וַיַּחַר אִפִּי בָהֶם וְאֶכְלֵם, הָא תְרִין. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ
 לְגוֹי גָדוֹל, הָא תִלַּת. חֲכַמְתָּא דְמִשְׁחָה בְתִלַּת נְקוּדֵין
 אֵלִין. אַחִיד בְּדְרוּעִיהָ יְמִינָא, לְקַבֵּל הַנִּיחָא לִי.
 אַחִיד בְּדְרוּעִיהָ שְׁמַאלָא, לְקַבֵּל וַיַּחַר אִפִּי בָהֶם
 וְאֶכְלֵם. אֶתְחַבֵּק בְּגוּפָא דְמִלְפָּא, לְקַבֵּל וְאֶעֱשֶׂה
 אוֹתָךְ לְגוֹי גָדוֹל. וְכַד אֶתְחַבֵּק בְּגוּפָא, תְרִין דְרוּעִין
 מְסֻטְרָא דָא וּמְסֻטְרָא דָא, לָא יָכִיל לְאַתְנַעֲנַעָא
 לְסֻטְרָא בְעֵלְמָא. דָּא הָוֵי חֲכַמְתָּא דְמִשְׁחָה, (ס"א דְבַמִּילֵי)
 דְמִינֵי נְקוּדֵין דְמִלְפָּא יַדַּע בְּכָל חַד מְנַיְיחֻוּ, בְּאֵן
 אֶתֶר יִתְתַקַּף, וּבְחֲכַמְתָּא עֵבֶד.

אָתוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחַבְרִיא, וְנִשְׁקוּ יְדוּי. הָוּה תַּמָּן
 רַבִּי אַבָּא, אָמַר, אֵלְמֵלֵא לָא אָתִינָא לְעֵלְמָא
 אֵלָא לְמִשְׁמַע דָּא, דִּי לָן. בָּכָה וְאָמַר, וַוִי רַבִּי, פַּד
 תַּסְתַּלַּק מֵעֵלְמָא, מָאן יַנְהַר וַיַּגְלִי נְהוּרִין

לשון הקודש

לא יכול להתנענע לצד בעולם. זו היתה
 חכמתו של משה, (שבדברי) שמיני רמזים
 של המלך הפיר בכל אחד מהם מאיזה
 מקום? חזיק, ובחכמה הוא עשה.

באז רבי אלעזר והחברים ונשקו ידו.
 היה שם רבי אבא, אמר, אלמלא לא
 באתי לעולם אלא לשמע את זה - די
 לנו. בכה ואמר, וי רבי, פשתסתלק מן
 העולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה?

ועתה הניחה לי - הרי אחד. ויחר אפי
 בהם ואכלם - הרי שתיים. ואעשה
 אותך לגוי גדול - הרי שלש. חכמתו
 של משה בשלשת הרמזים הללו. אחז
 בזרוע ימינו - בנגד הניחה לי. אחז
 בזרוע שמאלו - בנגד ויחר אפי בהם
 ואכלם. התחבק בגוף המלך - בנגד
 ואעשה אותך לגוי גדול. וכשהתחבק
 בגוף, ושתי זרועות מצד זה ומצד זה,

דְּאוֹרֵייתָא. מְלָה דָּא, בְּחִשּׁוּכָא אֲתַטְמַר עַד הַשְּׁתָּא,
 וְנִפְק מִתַּפְּנִין, וְהָא נְהִיר עַד רוּם רְקִיעָא, וּבְכַרְסֵי
 דְּמִלְכָּא רְשִׁים, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי הַשְּׁתָּא
 בְּהֵאֵי מְלָה. וְכַמְּה חֲדוּ עַל חֲדוּ, אֲתוּסְפָּ מִקְּמֵי
 מִלְכָּא קְדִישָׁא. מָאן יִתְעַר מְלֵי דְחֻכְמָתָא בְּעִלְמָא
 דִּין בְּנוֹתֵיךְ.

תָּא חֲזִי, עַד לָא חָטָא אָדָם, הָוָה סָלִיק וְקָאִים
 בְּחֻכְמָה דְּנְהִירוּ עֲלָאָה, וְלָא הָוָה מִתְּפַרְשׁ
 מֵאֵילָנָא דְּחַיִּי. פִּינוּן דְּאַסְגֵּי תִּיאוּבְתָא לְמַנְדַּע,
 וְלִנְחֻתָּא לְתַתָּא, אֲתַמְשִׁיךְ אֲבִתְרִייתוּ, עַד דְּאֲתַפְרֵשׁ
 מֵאֵילָנָא דְּחַיִּי, וְיַדַּע רַע וְשַׁבֵּק טוֹב. וְעַל דָּא כְּתוּב,
 (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֹרְךָ רַע,
 מָאן דְּאֲתַמְשִׁיךְ בְּרַע, לִית לִיה דִּיּוֹרָא עִם אֵילָנָא
 דְּחַיִּי. וְעַד לָא חָטָאוּ, הָווּ שְׂמַעִין קִלְא מְלַעִילָא,
 וְיַדַּעִין חֻכְמָתָא עֲלָאָה, וְלָא דְּחַלִּי. פִּינוּן דְּחָטָאוּ,

לשון הקודש

ועומד בְּחֻכְמָת הָאוּר הַעֲלִיּוֹן, וְלֹא הָיָה
 נִפְרָד מֵעֵץ הַחַיִּים. פִּינוּן שְׂהַגְדִּיל
 תְּשׁוּקָתוֹ לְדַעַת וְלְרַדְתָּ לְמַטָּה, נִמְשָׁךְ
 אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁנִּפְרָד מֵעֵץ הַחַיִּים, וְיַדַּע
 רַע וְעוֹב טוֹב. וְלִכְּנָן כְּתוּב (תהלים ה) כִּי
 לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֹרְךָ רַע. מִי
 שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּרַע, אֵין לוֹ דִּיּוֹר עִם עֵץ הַחַיִּים.
 וְטָרַם שְׂחָטָאוּ, הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹל

דְּבַר זֶה בְּחֻשְׁבָּה נִסְתָּר עַד עֲכָשׁוּ, שְׂיַעֲבָא
 מִשָּׁם, וְהָרִי מֵאִיר עַד רוּם הַרְקִיעָא,
 וּבְכַסָּא הַמְּלִךְ הוּא רְשׁוּם, וְהַקּוּדְשׁ בְּרוּךְ
 הוּא שָׂמַח עֲכָשׁוּ בְּדַבְרֵי הַזֶּה. וְכַמְּה
 שְׂמַחָה עַל שְׂמַחָה נִסְסָה מְלַפְנֵי הַמְּלִךְ
 הַקּוּדְשׁ. מִי יַעִיר דְּבַרֵּי חֻכְמָה בְּעוֹלָם
 הַזֶּה כְּמוֹתֵךְ.

בַּא וְרָאָה, טָרַם חָטָא אָדָם, הָיָה עוֹלָה

אֲפִילוּ קָלָא דְלִתְתָא, לָא הוּוּ יִבְלִין לְמִיקָם בֵּיהּ.

בְּגוֹנָא דָא, עַד לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעְתָּא
 דְּקִיָּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינֵי, אֲתַעְבְּר
 מִנֵּיהּ זוֹהֲמָא דְהָאֵי חוּיָא, דְהָא כְּדִין בְּטוֹל יִצְר
 חֶרַע הָנָה מִעֲלָמָא, וְדָחוּ לִיה מִנֵּיהּ. וְכְדִין
 אֲתַאֲחִידוּ בְּאֵילָנָא דְחַיֵּי, וְסִלִּיקוּ לְעֵילָא, וְלָא נַחְתּוּ
 לְתַתָּא. כְּדִין הוּוּ יַדְעִין, וְהוּוּ חֲמָאן, אִסְפַּקְלָרִיאן
 עֲלָאִין, וְאֲתַנְהָרֵן עֵינֵיהּ, וְחֲדָאן לְמַנְדַּע וְלְמִשְׁמַע.
 וְכְדִין חֲנַר לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, חֲגִירִין דְּאֲתַוּוּן
 דְּשָׂמָא קְדִישָׁא, דְּלָא יִכִּיל לְשַׁלְטָאָה עֲלֵיהּ הָאֵי
 חוּיָא, וְלָא יִסְאֵב לֹון כְּדַבְּקֵדְמִיתָא.

בֵּינָן דְּחֲטוּ בַּעֲגָלָא, אֲתַעְבְּרוּ מִנֵּיהּ כָּל אֵינּוּן
 דְּרַגִּין, וְנַהוּרִין עֲלָאִין, וְאֲתַעְבְּרוּ מִנֵּיהּ חֲגִירוּ

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

וְהֵיוּ רוֹאִים אִסְפַּקְלָרִיּוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת,
 וְעֵינֵיהֶם הוֹאֲרוּ, וְשָׂמְחוּ לְהַכִּיר וְלִשְׁמַע.
 וְאִזְ חֲנַר אֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 בַּחֲגוּרוֹת שֶׁל אוֹתוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא
 יוּכַל לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם הַנְּחָשׁ הַזֶּה, וְלֹא
 יִטְמָא אוֹתָם כְּבָרָא שׁוֹנָה.

בֵּינָן שְׁחָטָאוּ בַּעֲגָלָא, הֲעֵבְרוּ מִמָּה כָּל
 אוֹתָן הַדְּרָגוֹת וְהָאוֹרוֹת הַעֲלִיּוֹנִים,
 וְהֲעֵבְרָה מִמָּה חֲגוּרַת כְּלֵי הַזֵּין

מִלְּמַעְלָה וַיּוֹדְעִים אֶת הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה
 וְלֹא פוֹחַדִּים. בֵּינָן שְׁחָטָאוּ, אֲפִלוּ קוֹל
 שְׁלִמְטָה לֹא יִכְלוּ לַעֲמֹד בּוּ.

כְּמוֹ זֶה, טָרַם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעָה
 שְׁעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי, הֲעֵבְרָה
 מִמָּה זַהֲמָתוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ הַזֶּה, שֶׁהָרִי אִזְ
 בְּטוֹל שֶׁל יִצְרַח הָרַע הָיָה בְּעוֹלָם, וְדָחוּ
 אוֹתוֹ מִמָּה, וְאִזְ נֶאֱחָזוּ בַּעֲזַן הַחַיִּים וְעָלוּ
 לְמַעְלָה, וְלֹא יָרְדוּ לְמַטָּה. אִזְ הֵיוּ מִכִּירִים

מְזַיְנִין, דְּאֵתְעַטְרוּ מִשָּׂמָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, וְאִמְשִׁיכוּ
עַלְיֵיהּ חַוְיָא בִישָׂא כְּמִלְקַדְמִין, וְגָרִימוּ מוֹתָא לְכָל
עַלְמָא. וְלִבְתַּר מָה כְּתִיב. וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה (דף קצ"ד ע"א) קָרַן עוֹר פָּנָיו
וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹוֵי.

תָּא חַוְיָא, מָה כְּתִיב בְּקַדְמֵיתָא, (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְכִלְהוּ חֲמָאן זַהְרִין עֲלָאִין,
אֶתְנַהְרִין בְּאַסְפַּקְלָרְיָא דְנִהְרָא, דְכְּתִיב, (שמות כ) וְכָל
הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְעַל יַמָּא, הוּוּ חֲמָאן וְלֹא
דְחֲלִין, דְכְּתִיב זֶה אֱלֹוֵי וְאֲנִיְהוּ, לְבְתַר דְחֲטוּ, פְּנֵי
הַפְּרָסוֹר לֹא הוּוּ יְכִלֵי לְמַחְמִי. מָה כְּתִיב, וַיִּירָאוּ
מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹוֵי.

וְתָא חַוְיָא, מָה כְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מִתַּר חֲרִב, דְּאֵתְעַבְרוּ

לשון הקודש

שְׁהַתְעַטְרוּ מִהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן, וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם הַנְּחָשׁ הָרַע כְּמַקְדָּם, וְגָרְמוּ מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְאַחַר כֵּן מָה כְּתוּב? וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹוֵי.

בַּא וְרָאָה, מָה כְּתוּב בְּרֵאשׁוֹנָה? (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. וְכִלְהֵם רָאוּ

אֶת הַזְּהָרִים הָעֲלִיּוֹנִים נְאוּרִים בְּאַסְפַּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה, שְׂכַתוּב (שם א) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלָת. וְעַל הַיָּם הָיוּ רוֹאִים וְלֹא פוֹחֲדִים, שְׂכַתוּב זֶה אֱלֹוֵי וְאֲנִיְהוּ. אַחַר שְׁחֲטָאוּ, פְּנֵי הַפְּרָסוֹר לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְרָאוֹת. מָה כְּתוּב? וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁתֵּי אֱלֹוֵי.

וּבַא רָאָה, מָה כְּתוּב בְּהֵם? וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי